

ACC. N:R. 5539

Landskap: Skåne. Upptecknat av: Demart Larsson
Härad: Östra Göinge Adress: Kuntsöget, Ålshult
Socken: Loshult. Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1938. Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Byalaget i Loshults by.

Skriv endast på denna sida!

7 sid.
(1 foto)

5539

I Roskullts socken var det gamla
byalaget i allmänhet för länge sedan spelat
ut sin roll, ~~och~~ traditionerna från dess
tid synas försvunnna. Detta kan måhända
till en del förklaras av att bönderna
mera känt sin samhörighet såsom
medlemmar i roten. Brännvins-
bränneri och linbasta, där sådan före-
komst, (i allmänhet hade dock varje
större gård ^{blott} en öppen gropp för lin-
torkningen), ha mestadels varit ge-
mensamma för varje rote. Roten såsom
sammanhållande band gör sig ännu
kär och var ganska märkbar: så
auses 4. ex. rotemedlemmarna som
självskrivna gäster vid begravning
o. dylika tillfällen.

Skriv endast på denna sida!

1
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

På en plats i socknen Kvarlevar
sock Det gamla byalaget med oförminskad
ja t. o. m. på sistone med ökad kraft.
Det är i Lostulls kyrkby.

Äldermannsämberet vandrar, såsom
brukar vara fallet, mellan byarna
så att var och en under ett års tid får
fullgöra de plikter som enligt byordningen
ärligga äldermannen. Äldermann för året
är hemmansägare B. W. Nilsson. Vid
ett besök hos honom framtager han
med största beredvillighet ett med gles-
lock försedt skrin, innehållande dokument
och insignier, och berättar om institutionen.

I skrinet finnes två stycken
byalor, av vilka det äldsta, som
är från 1795, mäter 55 cm i längd och

Båda dessa ringar äro fullskrivna, vilket torde vara orsaken till att byn erhållit ytterligare ett horn, skänkt 1879, en plätlig gjäs av samma konstruktion som det förra, med en längd av 53 cm. och en diam. av 13 cm. Detta horn är försedt med ett järnstickat band.

Vidare innehåller skrinet en "Aldermansbok för Louskults by", upprättad 1844, en "Byordning för Louskults by" antagen den 10. mars 1772 och stadfäst den 18 mars s.ä., vidare en Bykarta och en sparbanksbok, varpå byalagets kassa står insatt. Denna är ej så obetydlig: över 700 Kronor för närvarande.

Byordningen har ett och annat

att brätta om livet i byalaget.

Den 1. maj tillträder jag älderman-
man ämbetet. Detta sker genom ta-
lande i byahuset från den s.k. Prästa-
backen, invid Loshults kyrka, varvid
samtliga bylagets medlemmar utan
dröjsmål skola inför mig. Den som
ej är tillstädes, får plikta 8 Daler
Smt. Och det är inte värt att nå-
gon sätter sig på tvären vid indrio-
ningen av böterna: "Ingen Byaman
må den andra, när pantning skall
förrättas, antingen med Skiällsord eller
sköflighet förolämpa, vid 2 Daler
Smts plikt". Böter gå inte, såsom
väl oftast är fallet, till förtäring,
utan till socknens fattiga.

Efter samlingen behandlas byns
angelägenheter, man företar en avgränsning
av hagsvärderna och byggnaden, och sedan
följer äldermansgille, varvid äldre-
mannen får dricka fram av vad huset
förmår, i all symmetri ägg och kow-
jak för äggtoddy.

Den viktigaste gemensamma angelägen-
heten för byalaget synes enligt Byord-
ningen ~~vara~~ ha varit Bytjuren: "Bye-
tjur skall kvar och en Byaman
i tweene år försvarligen hålla! Med
tillägg 1790: "Lander tjur får ej köpas
till Byatjur.

Av äldermansboken, innehållande
protokoll vid byalagets sammankomster,
får man en god överblick över

772
5539

De uppgifter som numera sysse-
sätta Loshults Byalag: på dagordningen
stå t. ex. borttagande av ogräs på
vägen vid kyrkan, anskaffande av brand-
brunn och anskaffande av bastu åt
socknen. Byalaget kvarstår sålunda
som institution ej blott som ett tra-
ditionsfullt föreningsband mellan byborna,
det ställer även sin verksamhet i
hela socknens tjänst.

7
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

5539

14 cm i diam. med mustgäcke och
 mynningsring av malen. På metallen
 och även på själva hornet ha förra
 tiders äldermän ristat resp. inbränt
 sina initialer med årtal. På grund
 av det begränsade utrymmet har man
 under tidernas lopp måst öka på
 malnen med ytterligare ett par ränder.

1 o 2: Bykorn 3: Byordning 4: Äldermansbok 5: Bykarta

Skriv endast på denna sida!